

บทที่ 6

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ดร.โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ : ชีวิตประวัติ แนวคิดและบทบาทในการพัฒนาสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยขอนำเสนอบทวิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาและประสบการณ์

จากการศึกษาวิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ว่าตลอดชีวิตของ ดร.โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ ท่านได้ใช้เวลาอุทิศตนให้กับกับการศึกษามาโดยตลอด จนวินาทีสุดท้ายของท่าน นับตั้งแต่ท่านสำเร็จการศึกษาจนจบปริญญาตรีที่ท่านได้เรียนกับบิดาของท่านตั้งแต่อยู่ในเปล พบว่า ท่านได้รับการศึกษา จากบิดาของท่าน ซึ่งเป็นบรมครูคนแรก เมื่ออายุวัยถึงภาคบังคับท่านก็ส่งไปเรียนที่โรงเรียนประชาบาลในหมู่บ้าน จนสำเร็จภาคบังคับ หลังจากนั้นความต้องการของครอบครัว จะให้มีพื้นฐานของศาสนาก็เลยถูกส่งไปเรียนที่สถาบันปอเนาะ ถึง 3 ปีเศษ หลังจากนั้นท่านก็ถูกส่งไปเรียนศาสนา และภาษาต่างๆ มลายู อาหรับ อังกฤษ ในระดับสูง ที่ประเทศมาเลเซีย ท่านมีความสนใจต่อการเรียนมากขึ้น เป็นลำดับทุกครั้งที่ทางโรงเรียนมีกิจกรรมท่านจะเข้าร่วมเสมอจนเป็นที่รักใคร่ของผู้บริหารและครูบาอาจารย์ตลอดจนเพื่อนฝูงในสถาบันเดียวกัน บางครั้งท่านถูกเลือกเป็นตัวแทนของสถาบันศึกษาไปประชุมกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย ท่านได้เรียนรู้เรื่องศาสนาและภาษาต่างๆ ที่เป็นภาษาหลักของโลก เช่น ภาษาอาหรับ ภาษาอังกฤษ และภาษามลายู จากจุดนี้แสดงให้เห็นว่า การปูพื้นฐานทางการศึกษาของ ดร.โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ เป็นสิ่งที่ถูกต้องและควรที่จะนำไปเป็นแบบอย่างในทางปฏิบัติได้ เพราะสิ่งนั้นเป็นจริงในชีวิตการศึกษาของท่านที่สามารถนำไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น แล้วกลับมาให้คุณประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างมหาศาล

2. การทำงาน

จากการศึกษาวิจัยเห็นว่า ดร.โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ ไม่ใช่คนที่รักการเรียนเพียงอย่างเดียว ท่านรักการทำงานด้วย จะเห็นได้ว่าจากที่ท่านใช้เวลาว่างจากการเรียนหนังสือ ทำธุรกิจขายของเล็กๆ น้อย ๆ และรับจ้างสอนพิเศษ รับจ้างเรียบเรียงหนังสือ แบบเรียน เป็นต้น เป็นล่ำมำให้กับชาวต่างชาติด้วย ทั้ง ๆ ที่ครอบครัวของท่านไม่ขัดสนในเรื่องเงินทอง ที่จะส่งท่านเรียนในระดับสูง ๆ จนกระทั่งท่านจบปริญญาตรี ท่านก็สมัครทำงานก่อน พอได้โอกาสนี้ไปศึกษาต่อในระดับดุษฎีบัณฑิต กลับมาทำงานที่บ้านเกิด อยู่ในตำแหน่งระดับผู้บริหารหลายแห่ง ท่านได้ใช้เวลาว่างแต่ง

หนังสือ เขียนหนังสือในหนังสือพิมพ์ฉบับรายวันอยู่หลายปี ในขณะที่เดียวกันท่านชอบทำงานนอกเวลาราชการเข้าไปพบปะกับพี่น้องประชาชนอยู่บ่อยครั้ง

3. การเป็นศึกษานิเทศก์

บทบาทและแนวคิดของ ดร.โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ เริ่มปรากฏเด่นชัดขึ้นเมื่อท่านได้เป็นศึกษานิเทศก์ เขต 2 จังหวัดยะลา เพราะท่านเริ่มวางพื้นฐานสำคัญทางด้านวิชาการท่านได้จัดการสำรวจสภาพการศึกษาผู้ใหญ่ หรือการศึกษานอกโรงเรียนทั่ว ๆ ไปในเขตการศึกษา 2 จัดทำการวิจัยวิธีสอนภาษาไทยที่เหมาะสมกับสภาพของประชาชนในพื้นที่เขตการศึกษา 2 และได้วางโครงการประชาสัมพันธ์ (โมหัมมัด อับดุลกาเดร์, 2530 : 99)

ความมุ่งมั่น ความใฝ่ฝัน และการตั้งใจจริง ในการปฏิบัติหน้าที่ของ ดร.โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ ที่ต้องรับผิดชอบตลอดระยะเวลาเกือบ 8 ปี ในตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ ผู้วิจัย เห็นว่า ระบบการศึกษาในเขตการศึกษา 2 ได้รับการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าอย่างมีระบบและขั้นตอนที่ดีมาก มีการฝึกทักษะการปฏิบัติ งานอย่างมีประสิทธิภาพยกระดับ เจ้าหน้าที่และครูผู้สอนด้วย

หลังจากนั้นท่านย้ายไปเป็นหัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดยะลา งานภายใต้การนำของ ดร.โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ ครั้งนี้ในระยะต้น ๆ จะมีอุปสรรคบ้าง เนื่องจากบุคลากรจากหลายหน่วยงานหลายสังกัด มาร่วมปฏิบัติงานในที่ที่เดียวแต่ด้วยความเฉลียวฉลาดของท่านที่เต็มไปด้วยประสบการณ์ ท่านได้เน้นความเป็นเอกภาพ และสร้างสามัคคีในหมู่คณะก่อน นับว่าเป็นการก้าวแรกและสำคัญในชีวิตการทำงานของท่าน ในฐานะผู้บริหารระดับสูงคนหนึ่ง

ดร.โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ เป็นนักบริหารที่มีอุดมการณ์และมีระบบในการทำงาน เพราะทุกครั้งที่ท่านจะทำงานหากเป็นไปได้ท่านจะต้องทำการวิจัย สืบเสาะก่อนว่างานที่ดำเนินต่อไปนั้น ต้องได้รับข้อมูลที่ชัดเจน อย่างเช่น

วิจัยทุกชนิด เพื่อการสอนภาษาไทย แก่ชาวไทยมุสลิมที่พูดภาษาไทยไม่ได้ เพื่อให้เรียบง่าย และได้ผลดี

สำรวจความต้องการและจัดทำแบบเรียนพิเศษสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่เบ็ดเสร็จ โดยใช้อักษรไทยเขียนคำหลายสำหรับบทนำเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ เป็นกรณีพิเศษ

ริเริ่มการสอนพูดภาษาไทย ทางวิทยุ ด้วยการสำรวจความต้องการจัดทำหลักสูตรใช้เทคนิคส่วนร่วมและกระบวนการ “คิดเป็น” กระบวนการนี้ผู้วิจัยพบว่าท่านได้ใช้มากเป็นพิเศษ และบ่อยครั้ง

ด้วยการที่ ดร.โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ เข้าไปบริหารทำให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดยะลา เป็นศูนย์ตัวอย่างทางวิชาการที่มีการบริหารที่เติบโตเร็ว บริหารได้อย่างกว้างขวาง มีรายได้ เป็นเงินบำรุงการศึกษามีสูงถึง 600,000 บาท ตั้งแต่ปี พ.ศ.2524

เริ่มใช้กระบวนการคิดเป็น ในการสอนวิชาชีพ ช่วยให้นักศึกษาเห็นช่องทางประกอบอาชีพมากขึ้น เป็นศูนย์ฯ ที่มีนักศึกษาเข้าเรียนวิชาชีพมากที่สุด

คิดค้นและจัดทำแบบฟอร์มการติดตามผลการศึกษานอกโรงเรียน (Mentoring Tools) ทุกรูปแบบเพื่อป้องกันการคัดลอกเพื่อเบิกเงิน

คิดขั้นตอนสำคัญในการควบคุมการหยุดกลางคัน (Drop out) ทุกข้อที่ผู้วิจัยหยิบยกมา กล่าวนั้น สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ดร.โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ เป็นผู้บริหารที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการที่ดี และมีความสามารถน่าเชื่อถือ

4. การเป็นผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน

การเป็นผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนของ ดร.โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ ผู้วิจัยเห็นว่า ท่านมีความจริงต่องานเพราะเป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง ตามกระบวนการขั้นตอนที่กำหนดไว้จึงจะสำเร็จและบรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ ดังเช่น กิจกรรมเพื่อความมั่นคงของศูนย์ฯ ท่านได้พยายามจัดการจนสำเร็จ เช่น การจัดพิธีแจกประกาศนียบัตรการศึกษาผู้ใหญ่แผนเบ็ดเสร็จขั้นต้น เมื่อจบหลักสูตรแล้วนักศึกษาจำนวนหนึ่งได้แสดงความประสงค์จะรับประกาศนียบัตรที่ศูนย์ฯ เพื่อจะได้รู้จักสถานที่และพบปะข้าราชการอื่น ๆ ด้วย หัวหน้างานเบ็ดเสร็จ หัวหน้าฝ่ายแผนงาน และโครงการจึงมีการประชุมร่วมกับ ผู้บริหารระดับอำเภอซึ่งมีศึกษาธิการอำเภอหัวหน้าหมวดการศึกษา พร้อมกับครูผู้สอนวางแผนสนองความต้องการของนักศึกษา ที่ประชุมตกลงให้ศูนย์ฯ เป็นเจ้าภาพ และเป็นผู้มีเกียรติร่วมงานในครั้งนี้ผลสุดท้ายงานจบลงด้วยดี

ในช่วงแรกของการบริหารภายใต้การบริหารของ ดร.โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ ท่านได้เน้นความสามัคคีเป็นก้าวแรกและสำคัญ เนื่องจากบุคลากรจากหลายสังกัดมาร่วมปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน ท่านผู้อำนวยการและข้าราชการจึงมุ่งเน้นในการพัฒนาบุคลากร เน้นความสามัคคีนับว่าเป็นก้าวแรกและสำคัญมากในชีวิตการทำงานของท่าน ในฐานะเป็นผู้บริหารระดับสำคัญ

5. การเป็นผู้อำนวยการศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ดารุลอีมาน

งานบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของ ดร.โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ว่าเป็นงานที่เสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สิน เป็นงานที่ต้องเสียสละ ต้องใช้ความอดทน ต้องคลุกคลีกับผู้ป่วย ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่ปกติทางระบบประสาทแถมยังเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ แต่โดยการทำงานท่านเป็นนักพัฒนา เป็นผู้ที่มิจิตใจเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันท่านจึงยอมสละเวลากำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์ สละทุกอย่าง อุทิศตนให้กับผู้ป่วยที่ติดยาเสพติดเหล่านั้น ได้พ้นจากขุมมนรกที่กำลังจะคร่าชีวิตมนุษย์เหล่านั้น ทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา บางคนถูกชักจูงหลอกหลวง แต่ได้กลับเนื้อกลับตัว สู้งานและเข้าหาพระเจ้า(อัลลอฮฺ)ในท้ายสุด ซึ่งนับว่าเป็นบทบาทหนึ่ง

ดร. โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ได้เสียดสละเพื่อช่วยเหลือสังคมที่ควรแก่การเอาเยี่ยงอย่างในการดำเนินชีวิตในอนาคตต่อไป

6. งานดะวะฮฺ

จากการศึกษา พบว่า ในปีปลายชีวิตของ ดร. โมหัมมัด อับดุลกาเดร์นั้น ส่วนมากท่านจะอุทิศเวลาของตนเองให้กับการเชิญชวนให้มนุษย์ไปสู่หนทางที่ปลอดภัยทั้งในโลกนี้และโลกหน้า ด้วยการสร้างศรัทธาต่อเอกภาพของเอกองค์อัลเลาะห์ ละเว้นการตั้งภาคี ต่อเอกองค์อัลเลาะห์ ชุบฮานา อุวาตะอาลา ปฏิบัติศาสนกิจ ตามแบบฉบับของนบี (ศาสดา) มุฮัมมัด ซอลลอลลอฮู ฮูอาลัยฮิวา ซัลลัม ละเว้นการปฏิบัติตนในสิ่งที่รู้จักการเสียดสละ ถ่อมตน เอื้ออาทร ช่วยเหลือสังคมโดยไม่ต้องการสิ่งตอบแทน ให้เกียรติผู้อื่น ให้ความสำคัญงานส่วนรวม มากกว่า งานส่วนตัว

แนวคิดและบทบาทของ ดร. โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ ชีวประวัติ : แนวคิดและบทบาทในการพัฒนาสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. ด้านสังคม

จากการศึกษาผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ว่า

1.1 ท่านได้เน้นให้ประชาชน เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสังคม

1.2 ท่านส่งเสริมให้ประชาชนประกอบอาชีพที่หลากหลายที่สามารถพัฒนาได้ เช่น การทำธุรกิจค้าขาย ช่างต่าง ๆ ที่ไม่ยึดติดกับอาชีพ เกษตรกรรม เพียงอย่างเดียว โดยที่ท่านได้เปิดโอกาสให้ไปรับการอบรม เรียนรู้ได้ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในแผนกอาชีพต่าง ๆ ซึ่งมีการจัดเตรียมการสอนไว้

1.3 รมรงค์ให้ประชาชนห่างไกลและต่อต้าน ยาเสพติด และสุดท้ายที่ต้องบำบัดถ้าหากติดไปเพื่อไม่ให้ทรมาณและกระทบต่อผู้อื่น โดยท่านได้ร่วมก่อตั้งศูนย์ บำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ที่ คาร์ลุอิมานบุดี

1.4 ส่งเสริมแนะนำให้ประชาชน มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดี ยอมรับการเป็นบ่าวของอัลลอฮฺ

2. ด้านการศึกษา

2.1 ท่านมีแนวคิดที่จะให้ประชาชนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โดยเชื่อว่าความฉลาดของมนุษย์นั้นพัฒนาได้ การจัดการศึกษา จึงควรเน้น วิธีฝึกความคิดความฉลาด การทำเป็น ควรใช้วิธีการและเทคนิคการสอนที่ช่วยผู้เรียนให้มีโอกาสฝึกทักษะ ทำงานได้ ประกอบอาชีพได้เน้นการแก้ปัญหาเป็น ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ วิธีเรียนด้วยตนเอง เพื่อให้สามารถปรับตัวเองได้ ในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2.2 ท่านส่งเสริมให้ประชาชนทั้งในและประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการเฉพาะต้องเรียนรู้ภาษาต่างประเทศหลาย ๆ ภาษาเพื่อความสะดวกในการประกอบอาชีพในอนาคต โดยเฉพาะภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาของรัฐ

2.3 ท่านได้ส่งเสริมให้มีการพัฒนาโรงเรียนปอเนาะ จากการศึกษาที่ได้สอนวิชาศาสนาเพียงอย่างเดียวให้มีการแปรสภาพเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา สอนวิชาสามัญควบคู่และสอนวิชาชีพไปพร้อมกัน

2.4 ท่านพยายามพัฒนาศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดยะลา โดยขอเงินทุนสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ให้มีโอกาสทำเทียมชุมชนอื่น โดยเฉพาะพี่น้องมุสลิมที่อยู่ในชนบทสามารถเรียนได้ โดยไม่ต้องออกไปเรียนที่ศูนย์ฯ ทางศูนย์จะจัดส่งวิทยากรและบุคลากรไปช่วยสอนและพัฒนาในด้านต่าง ๆ

2.5 ท่านพยายามให้มีการศึกษาทางวิทยุและใช้ศูนย์อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นตัวประกอบเพื่อกันลืมภาษาและรักการอ่าน

3. ด้านการเมืองการปกครอง

3.1 ท่านมีแนวคิดในด้านการเมืองการปกครองเนื่องจากได้รับอิทธิพลตั้งแต่ท่านเริ่มเรียนที่รัฐ กลันตัน มาเลเซีย จากการศึกษาที่ท่านเรียนรู้และเข้าใจ เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ประกอบกับการได้รับอิทธิพลแนวคิดของเต็งกูมะฮมุด มะไฮยิดดีน บิน อับดุลกาเดร์ ที่ต้องการให้สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างสงบปราศจากข้อขัดแย้งระหว่างประชาชนกับฝ่ายรัฐบาล ไม่ต้องการให้รัฐมองข้ามและไปให้ความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและสวัสดิการต่าง ๆ ให้เท่าเทียมกัน

ท่านมีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะพัฒนาพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยอาศัยอำนาจและตำแหน่งทางการเมือง ท่านจึงสมัครลงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถึง 2 ครั้งและสุดท้ายได้ลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้ทำงานในตำแหน่ง คณะกรรมการกรรมการบริหารวิสามัญ สภาผู้แทนราษฎร

